Victor Sergiu
MARINESCU

REFUGIAT ÎN TURCIA

EDITURA
CREATOR
BRAȘOV, 2021

Întâmplările relatate în această carte sunt bazate pe fapte reale, petrecute într-o tabără de refugiați din Istanbul. Numele personajelor au fost schimbate, pentru a le proteja anonimatul. Dialogurile au fost redate din jurnalul personal sau adaptate din memorie.

EDITORI:
Manager Iuliana Răducan
Referent Elena Dițu

DESIGN • TEHNOREDACTARE:
Irinel Merlușcă

CORECTURĂ:
Mihaela Hură

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARINESCU, VICTOR SERGIU
Refugiat în Turcia / Victor Sergiu Marinescu. - Brașov:
Creator, 2020
ISBN 978-606-029-373-6
821.135.1

© EDITURA CREATOR, 2021
PENTRU PREZENTA EDIȚIE

CREATOR
Str. Zaharia Stancu, Nr. 21A, Brașov, România
E-mail: editura@libris.ro
Tel.: 0720 539533

Libris ȘT.O.IOSIF
Str. Mureșenilor nr. 14, Brașov, România
Tel.: 0268 477 799
E-mail: office@libris.ro

Libris.ro
Respect pentru oameni și cărți

Editura **CREATOR** face parte din grupul de firme Libris

CUPRINS

SALT ÎN NECUNOSCUT 5
AZIL NEDORIT 24
EVADAREA 41
DINTR-O ÎNCHISOARE ÎN ALTA 60
LA RĂSCRUCE DE DRUMURI 74
UN PRIETEN IRANIAN ȘI POLIȚIA RELIGIOASĂ 89
EMINE, DRAGOSTEA MEA 110
UN PUMN DE DOLARI 120
UN OM APARTE 147
DRUM PAVAT CU MINCIUNI 161
TENTATIVA DE OMOR 192
PEDEAPSA 201
MUNCA LA NEGRU 217
AVENTURĂ CU SFÂRȘIT TRAGIC 229
SOCIALISM PAUPER ȘI CAPITALISM PROSPER 258
VISUL AMERICAN 273
DRUMUL SPRE PIERZANIE 299
CUM SĂ PIERZI UN APARTAMENT ÎNTR-O ORĂ 326
NOROCUL GHINIONIȘTILOR 334

TENTACULELE LUNGI AL SECURITĂȚII 350
COCOTA BOITĂ ȘI CIOARA VOPSITĂ 359
UN VIOL ACCEPTABIL 374
IISUS A FOST REFUGIAT 385
ULEI ȘI UNTURĂ PE CARTELĂ 396
DIN CULISELE UNUI ATENTAT POLITIC 410
O NOUĂ FUGĂ 430
VIITOR ÎN CEAȚĂ 454
SFÂRȘITUL ODISEEI 469

SALT ÎN NECUNOSCUT

Martie 1986. Împinsă de remorchere, nava se urni greoi spre larg. Motorul principal porni brusc, producând vibrații de la chilă până la catarg. Am privit portul învăluit în ceața lăsată fără veste încă de dimineață. Silueta emblematică a Cazinoului era pierdută în depărtare și am deslușit-o abia după o atentă scrutare. Un șuierat de sirenă ieșit din rărunchii vasului se auzi ca un adio trist adresat orașului. După un timp, farul vechi a fost dublat, iar remorcherele s-au desprins de vas și au plecat. Nava se întoarse apoi spre sud cu o ușoară înclinare și se îndreptă către Alexandria, portul de destinație. Siajul înspumat se întinse până la marginea zării ca o broderie albă pe fundalul plumburiu al mării. Părea să fie o metaforă a vieții pe care o lăsăm în urmă, anii tinereții din „Epoca de aur", cea cu spirit de turmă. Mi-am luat rămas bun de la port pentru ultima oară căci plecam pentru totdeauna din țară. În strâmtoarea Bosforului urma să fug de pe navă, ceea ce era pe atunci o faptă gravă. Plecam în pribegie pe un drum fără întoarcere și am rămas pe puntea vasului așteptând în tăcere. Începuse să cadă o burniță rece și deasă, dar aș fi vrut să văd defilarea fastuoasă a stațiunilor de pe litoral, înșirate ca niște perle sclipitoare pe mal. Însă vizibilitatea scăzuse peste tot și țărmul era mistuit în negură de tot.

Burnița m-a udat curând până la piele și m-am dus la cabină cu un gust ca de fiere.

Istanbul urma să fie o primă etapă a zborului, dar ca să ajung la un mal al Bosforului eram pregătit să mă arunc în strâmtoare și să mă descurc fără ajutoare. Pentru a reuși să traversez înot strâmtoarea, mă antrenasem la piscina unui hotel din Mamaia. Apoi, după înot, alergam până la Hanul Piraților și înapoi, terminând cursa cam obosit, dar încă destul de vioi. Însă aveam limite ca orice om și le-am aflat la primul meu maraton. Sleit de puteri la capătul îndelungatei fugi, n-am mai putut să scot cheia din buzunarul strâmt de la blugi. Abia după ce m-am odihnit pe treptele scării am adunat destule puteri pentru a învinge rezistența frecării.

Totuși, nu distanța față de mal îmi dădea fiori, ci apa rece ca gheața în care aș fi putut să mor. Hipotermia era doar o chestiune de timp și după un anumit răstimp putea să ducă la stop cardiac, dar cât ar fi durat era greu de aflat. Totuși, moartea prin hipotermie fusese obiect de cercetare al unor medici naziști din lagărele de concentrare. Intenționau să reanimeze piloții germani după ce cădeau în Marea Nordului doborâți de focul dușman. Așadar, au făcut experiențe pe deținuții care au fost cufundați și ținuți în bazine cu apă și sloiuri de gheață. Concluziile medicilor au rămas în ceață căci scăpau cu viață unii ruși adaptați la frig, în timp ce ceilalți aveau un sfârșit groaznic.

Pentru unii înotători, țărmul Bosforului se dovedea inaccesibil când erau sfârtecați de nave într-un mod oribil. Vapoarele în trecere prin apele Bosforului formau curenți care îi absorbeau de-a lungul bordului. Apoi, atracția fatală din vecinătate îi purta spre elicea aducătoare de moarte. Uneori, un pilot de navă cădea în apa rece când urca la bord ori încerca să plece. Mai târziu,

ieșea la suprafață spintecat sau rămânea definitiv pe fundul întunecat.

Trăgând linia, trebuia să găsesc prin urmare o cale mai sigură de scăpare. Fiecare vas care naviga prin strâmtoare trebuia să ia un pilot la intrare și să-l debarce în apropiere de Cornul de Aur. Dacă plecam cu pilotina, aș fi fost în siguranță, dar trebuia să obțin colaborarea turcilor și a comandantului. Primul pas era să mă întâlnesc cu comandantul, pe care îl cunoșteam de câțiva ani. Preluase comanda navei chiar înainte de plecare, pentru că fostul comandant fusese prins băut în timpul serviciului și debarcat disciplinar. Se părea că soarta îmi surâdea și i-am făcut o vizită la cabină, ca o întâlnire între prieteni. Nu ne mai văzuserăm de mult și revederea ne-a bucurat pe amândoi, m-a invitat să iau loc și ne-am afundat confortabil în fotolii. Comandantul i-a telefonat ospătarului să ne aducă niște cafea arabică și, în timp ce ne delectam cu gustul ei delicat, am depănat amintiri din Levant. Una dintre ele era din Beirut, unde am petrecut o lungă vară fierbinte în timpul războiului civil din Liban. Într-o zi de iunie am plecat la un prieten aflat pe o navă din vecinătate însoțit de un coleg, Gabi. Am stat la taclale cu Radu până seara târziu, când deodată a intrat radiotelegrafistul în cabină. Comandantul scosese nava noastră din port pentru a o feri de bombardamentul aviației israeliene anunțat dinainte de autoritățile portului. Am petrecut trei zile pe nava lui Radu, de unde am urmărit prin fumul gros al țigărilor cu hașiș avioanele care bombardau orașul. După ce aviația a plecat, comandantul ne-a anunțat că se întorcea în port și avea nevoie de ajutorul nostru pentru a lega nava la chei. Fiind duminică dimineață, portul era pustiu și l-am așteptat cu Gabi pe chei. Vasul s-a apropiat lin pentru acostare, însă deodată, palestinienii au lansat pe neașteptate un atac cu mortiere. Bombardamentul obișnuit

din timpul nopții luase sfârșit, dar se pare că făceau ore suplimentare. Am făcut ochii mari când nava și-a schimbat brusc direcția, a dat ocol bazinului portuar și a plecat grăbită spre radă. Rămași singuri pe chei, ne-am uitat în jurul nostru, încercând să ne punem la adăpost. Unele mortiere cădeau la întâmplare peste niște magazii aflate ceva mai departe de noi. Aveam în minte imaginea pereților lor ciuruiți de schije din temelii până la acoperiș. Nu era ușor să scapi de mortiere, pentru că schijele lor zburau la o distanță de 100 de metri sau mai mult, în funcție de calibru. Am văzut niște containere care ne-ar fi putut feri și am încercat să intrăm, dar le-am găsit pe toate încuiate. Mai rămăsese doar un singur container neverificat, dar era periculos să ajungem la el, fiind mai aproape de zona bombardată. Totuși, mortierele ar fi ajuns la noi, simțeam suflul exploziilor care se apropiau și ne-am hotărât să ne încercăm șansa. Am rupt-o la fugă și, după ce-am ajuns la container cu sufletul la gură, l-am ocolit pentru a ajunge la ușă. Nu avea lacăt, dar când ne-am repezit s-o deschidem, am dat un pas înapoi. În semiîntuneric am zărit o droaie de copii plângând înspăimântați în jurul părinților. Un bărbat ne-a făcut semn să intrăm, ne-a făcut loc printre ei și am închis cât de repede am putut ușa grea, o pavăză de nădejde împotriva vijeliei de afară. Am așteptat fără să scoatem un cuvânt. Se auzeau bubuiturile exploziilor, urmate de un cor de plânsete când un proiectil cădea mai aproape și zguduia pământul ca la cutremur. M-am uitat la mâinile libanezilor cu palmele întoarse spre cer, așa cum obișnuiesc să se roage mahomedanii la Allah. Un proiectil căzut peste container ne-ar fi făcut terci, dar se pare că rugăciunile le-au fost ascultate și n-am ajuns miei de sacrificiu. Comandantul încercă să-și ia hotărârea în glumă:

— Nu iau călători fără bilet.

— Am crezut c-am putea să mergem cu nașul, i-am răspuns râzând.

— Aveam supracontrol.

Ce-ar fi putut să facă? Dacă rămânea în port, ar fi pus în pericol atât nava, cât și echipajul, și fusese nevoit să ia singura decizie posibilă. Însă se făcea târziu și era timpul să aduc vorba despre plecarea mea de pe navă. Cu toate că aveam deplină încredere în el, nu puteam să-i spun deschis ce intenție aveam. L-aș fi pus într-o situație dificilă, căci, în virtutea funcției sale, ar fi trebuit să mă împiedice. Pe de altă parte, dacă nu m-ar fi oprit, mi-ar fi devenit părtaș, ceea ce ar fi avut urmări serioase pentru el. Trebuia să fie unul dintre acele lucruri care e mai bine să rămână nespuse.

Plecarea mea fusese un secret pentru ceilalți, fiindcă era greu să te mai încrezi în cineva. Securitatea împânzise țara cu informatori, iar suspiciunea și teama domneau peste tot. Un singur cuvânt scăpat din greșeală de cineva care-mi știa gândurile ar fi putut să-mi dea planurile peste cap. Ca în orice alt loc de muncă, Securitatea plantase un informator pe fiecare vapor, cu scopul de a-i afla secretele întunecate. Stătea cu urechile ciulite la ce aveau de zis colegii și îi turna pe cei care aveau de gând să fugă în Occident, aveau rude în străinătate, ascultau Radio Europa Liberă, spuneau bancuri politice, îl criticau pe Ceaușescu etc. În urma denunțului, Securitatea ne revoca avizul, ceea ce însemna că nu mai puteam să ieșim din țară. Serviciul de contrainformații din Institutul de Marină acorda avizul în ultimii ani de facultate, după ce ne verifica la sânge. Avizul ne deschidea drumul spre lumea largă, dar se putea pierde mult mai ușor decât se obținea. Fără aviz, rămâneai să lucrezi la birou, o ocupație plictisitoare care n-aducea nimic nou, sau făceai cu nava doar curse interne între Constanța și porturile dunărene. Anularea avizului era o

pedeapsă greu de suportat, pentru că te simțeai ca peștele pe uscat. Viața pasionantă trăită pe mare era înlocuită cu una searbădă și plictisitoare, redusă la o muncă monotonă de birou sau la voiaje banale.

Pe masa comandantului am văzut un ziar canadian, *The Globe and Mail*, l-am răsfoit și i-am arătat o ofertă pentru un post din Edmonton care mi s-ar fi potrivit. Uneori, îmi plăcea să mă joc cu focul dând de înțeles că aș fugi din țară, fie direct, fie prin cuvinte cu două înțelesuri. Mizam pe faptul că nu m-ar fi crezut nimeni, fiind de neconceput să sufli un cuvânt despre asta. I-am spus apoi c-aș vrea să trimit o scrisoare acasă prin pilotină când ajungeam la Bosfor. Plecasem fără să-mi anunț familia și și-ar fi făcut griji dacă dispăream fără urmă timp de câteva săptămâni. În locul meu, ar fi încercat și el să dea un semn de viață celor de-acasă. Totuși, m-a întrebat de ce nu i-aș da-o pilotului când venea la bordul navei. Aș fi vrut să profit de ocazie pentru a scăpa de niște ceasuri rusești care erau la mare căutare printre barcagii și a fost de acord să-mi facă un favor aparent neînsemnat.

Trecusem primul hop cu succes, dar mai aveam încă un obstacol de depășit. După calculele mele, nava ar fi sosit în Strâmtoarea Bosfor după miezul nopții, când eram de cart. Era imposibil să plec în timpul cartului, deoarece aș fi pus în pericol nu numai echipajul, dar și celelalte nave care circulau prin strâmtoare. Pe de altă parte, după ce-mi terminam cartul, vasul ar fi ajuns deja în Marea Marmara, unde ar fi fost prea târziu să-l părăsesc. Trebuia așadar să amân sosirea navei la Istanbul.

Am coborât în sala mașinilor, am dat roată motorului principal, ca și cum aș fi observat ceva neobișnuit, apoi am deschis niște robinete de abur. La scurt timp după aceea, am intrat în cabina de comandă și mi-am anunțat colegii că am stins cu abur un incendiu în cutia de baleiaj. Am redus viteza la jumătate și am

transmis manevra în timonerie prin telegraf. Am primit imediat un telefon de la comandant, care voia să afle de ce-am încetinit mersul navei. L-am informat despre incident și că trebuia să înaintăm cu viteză redusă, ca o precauție pentru siguranța vasului. Nu era nimic grav, reușisem să sting focul la timp, prevenind astfel avarierea motorului principal. L-am asigurat că vom ajunge la Istanbul înainte de a se lumina de zi. Era încredințat că luasem măsurile care se impuneau, mi-a urat succes, apoi a închis telefonul.

Un coleg de facultate, care tocmai fusese avansat și-mi devenise șef, a apărut plin de îngâmfare să afle de ce nu l-am anunțat înainte de a reduce viteza. Am ripostat că răspundeam direct de sala mașinilor, iar motorul principal îl cunoșteam mai bine decât el. De altfel, dacă nu stingeam imediat incendiul, în loc să mergem cu viteză redusă ne-am fi oprit de tot, încercând să dregem ce s-ar mai fi putut. Venise mai degrabă să se umfle în pene, dar s-a dezumflat ca un balon înțepat cu acul și a șters-o englezește.

La două ore după ce-am început cartul de la miezul nopții, am împins până la capăt maneta motorului principal și nava s-a așternut la drum cu toată viteza. Am verificat temperatura apei mării și-am aflat că avea 7 grade Celsius, fiind chiar mai rece decât mă așteptasem. Dacă trebuia să ajung la țărm înotând, un loc mai puțin riscant ar fi fost în dreptul Cetății Rumeli, unde Bosforul se îngustează cel mai mult.

După terminarea cartului, ne apropiam de Bosfor, am intrat în cabină și am început să mă pregătesc de plecare. Actele le-am pus într-un plic de plastic, pe care l-am sigilat cu bandă scotch pentru a le proteja de apa mării. Banii românești, în bancnote albastre de 100 de lei aranjate în teancuri, i-am înfășurat în țiplă și i-am pus cu grijă în jurul torsului. Bancnotele de 100 de dolari

făcute sul le-am prins cu o bandă elastică și le-am lipit separat pe corp. Am pus pe mine un tricou care să țină averea strânsă pe trup, astfel încât să nu pierd nimic când săream în apă. Pe urmă am îmbrăcat un pulover de lână larg, pentru a mă mișca în voie dacă ar trebuia să înot, și speram să reducă șocul apei reci. M-am uitat în oglindă. Arătam de parcă m-aș fi îngrășat peste noapte, dar puloverul masca destul de bine banii. Eram pregătit de start și nu-mi mai rămânea decât să aștept semnalul de plecare.

La ora șase am zărit coasta Turciei și curând nava a pătruns în Strâmtoarea Bosfor, așa cum prevăzusem. Încă nu se luminase de zi și pe țărm am văzut doar stâlpii aliniați de-a lungul străzilor și geamurile clădirilor cufundate în întuneric, reflectând lumina galbenă a becurilor. Nu se vedea țipenie de om. În întuneric era și mai riscant să înot decât în plină zi. Miza fiind atât de mare, am hotărât să aștept un prilej mai prielnic. Într-o situație extremă, o decizie greșită îți poate ruina sau chiar lua viața. De altfel, experiența m-a învățat că nu trebuie să forțezi lucrurile, e mai bine să le lași să decurgă de la sine.

Am aruncat o ultimă privire prin cabină, după care am închis ușa încet și am lăsat în spatele ei o parte din viață. Puneam capăt carierei din țară cu o undă de nostalgie și m-am întrebat unde și când aș putea să mi-o reiau. Totuși, n-aveam timp de pierdut cu sentimentalisme, sosise momentul să trec la acțiune și am pășit încrezător pe treptele spre timonerie. Acolo erau adunați toți ofițerii de punte, conform regulilor de navigație prin strâmtoare. Pilotul turc indica ofițerului de cart direcția de înaintare, acesta i-o transmitea timonierului, care repeta ordinul înainte de a roti timona. Când m-a văzut comandantul, s-a plâns că l-a trezit zgomotul motorului principal când i-am mărit viteza și n-a mai putut să doarmă.

— Nici eu n-am dormit prea bine, dar la noapte am de gând să dorm la un hotel din Istanbul, i-am răspuns.

Nimeni n-a avut nici cea mai vagă bănuială că spuneam adevărul adevărat. O șalupă s-a apropiat de navă pentru a verifica certificatele de vaccinare și-mi oferea un prilej nesperat, pentru c-ar fi fost mai greu să plec cu pilotina. I-am amintit comandantului de scrisoare și a acceptat, dar mi-a cerut să mă grăbesc, pentru c-ar fi putut să navigheze cu viteză redusă doar pentru scurt timp. Am coborât cele patru niveluri aproape în picaj, apoi am mers cu pași mari și grăbiți spre șalupă. Când am ajuns în dreptul ei, ofițerul maritim III se întorcea la bord cu certificatele de vaccin și m-a întrebat ce voiam să fac.

— După cum vezi, vreau să plec cu șalupa la mal, i-am răspuns.

Dacă mai avea vreo îndoială, faptul că i-am spus adevărul l-a convins că mințeam. Oricum, nu mai putea să-mi stea nimeni în cale și am făcut o săritură de felină de pe scara de pisică, aterizând în mijlocul șalupei. Uimiți de apariția mea neașteptată, cei doi turci din șalupă s-au uitat unul la altul, apoi m-au privit întrebător. Știam câteva cuvinte turcești și i-am rugat să mă ducă la poliție, încheind cu *„komünist yok”*, adică „nu eram comunist”. În același timp, le-am donat două ceasuri rusești cu rubine și placate cu aur, pentru a fi mai convingător. S-au uitat galeș la ceasuri, apoi le-au dat drumul să alunece în niște buzunare adânci. Totul depindea acum de ei. Cel de la timona șalupei stătea în cumpănă, timpul se scurgea, iar comandantul dădea semne de nerăbdare. În timp ce mă întrebam dacă voi ajunge la mal cu șalupa sau înot, timonierul a spus *„Taman!”*, a rotit timona spre babord și șalupa s-a desprins de navă.

Am făcut cu mâna un semn de rămas-bun, în timp ce colegii priveau neclintiți, nevenindu-le să creadă că părăseam nava

chiar sub privirile lor. Celălalt turc a anunțat poliția printr-un radioemițător VHF. Aș fi vrut să se prelungească drumul spre țărm pentru a simți din plin bucuria succesului. Eram încrezător în viitor, având certitudinea că norocul e de partea celor care cutează.

Ultimele luni le trăisem într-o continuă stare de neliniște, pentru că mă simțeam urmărit pas cu pas de Securitate. Era un sentiment insidios, provocat mai curând de suspiciune decât de realitate. Aveam impresia că sunt supravegheat din umbră și-mi venea greu să mai disting adevărul de plăsmuirile minții surescitate.

De câteva luni, telefonul de acasă era ascultat. Mă obișnuisem cu sunetul scos de aparatul de ascultare când mă spiona, dar mă scotea din fire de fiecare dată. Odată mi-am pierdut răbdarea și i-am atras atenția unui prieten că eram ascultați. Am adăugat că Securitatea își irosea timpul dacă-și închipuia c-aș putea să fiu atât de naiv încât să mă învinovățesc singur. Au continuat să mă asculte conștiincioși, probabil sperând să am un moment de neatenție sau să fac o prostie. Amicul meu s-a speriat atât de tare, încât i s-a stricat telefonul iremediabil și nici nu m-a mai chemat, nici nu mi-a mai răspuns vreodată.

Vorbeam adesea cu Lisa, dragostea mea din Belgia, și, ca o precauție elementară, nu-i telefonam de acasă, ci de la un oficiu P.T.T.R. din oraș. Totuși, telefonista îmi cerea de fiecare dată buletinul, îmi nota numele într-un carnet și Securitatea ar fi putut să prindă de veste. Nici scrisorile nu erau sigure, plicurile fiind deschise, apoi relipite cu grijă ca să nu rămână urme vizibile, pe care le-am putut detecta numai cu lupa. În orice caz, eram cu mâinile legate, o plângere ar fi ajuns tot la cei care-mi interceptau corespondența și doar aș fi pus paie pe foc.